

RIS-nummer:

Schriftelijke vragen: Huisvesting van arbeidsmigranten

Indieners: Martijn Balster (PvdA), Peter Bos (HSP), Pieter Grinwis (ChristenUnie/SGP) en Lesley Arp (SP)

Datum: 31 oktober 2019

Aan de voorzitter van de gemeenteraad,

De fracties van SP, HSP, ChristenUnie/SGP en PvdA zijn zeer bezorgd over de ontwikkelingen rond de huisvesting van arbeidsmigranten in Den Haag. Naar aanleiding van de werkbijeenkomst op 26 september 2019 en vooruitlopend op de collegebrief waarom is verzocht, stellen zij het college de volgende schriftelijke vragen.

Overeenkomstig art. 30 van het Reglement van orde stellen de raadsleden Martijn Balster, Peter Bos, Pieter Grinwis en Lesley Arp de volgende vragen:

- 1) De Haagse pandbrigade constateerde tijdens de werkbijeenkomst dat er ca. 22.000 migranten in Den Haag zijn ingeschreven en een even zo groot aantal in Den Haag verblijft, maar niet is ingeschreven. Herkent het college dit beeld?
- 2) Kunt u aangeven op welke wijze wordt getracht zicht te krijgen en te houden op de groep niet-ingeschrevenen?
- 3) Ziet u het als een doelstelling van beleid om deze mensen zichtbaar / ingeschreven te krijgen en te houden? Zo ja, welke acties horen daar bij? Hoe kijkt u bijvoorbeeld aan tegen het Westlandse systeem van registreren? Zo nee, waarom niet?

Arbeidsmigranten zijn met name in de eerste periode dat zij in Nederland zijn zeer kwetsbaar. Werkgevers en huiseigenaren verzoeken migranten vaak zich niet te schrijven.

- 4) Wat kunt u doen tegen de drang en dwang jegens arbeidsmigranten om zich niet in te schrijven? Op welke manier kunt u werkgevers en huisbazen aanpakken? Is het mogelijk om bij de aanvraag van een BSN-nummer te checken of deze persoon al geregistreerd is in het BRP en vice versa?
- 5) Kunt u eisen stellen aan werkgevers en verhuurders waarvan de werknemers in Den Haag zijn gehuisvest voor wat betreft de inschrijving?

Er is een tekort aan betaalbare huisvesting en aan woonruimte voor arbeidsmigranten, en er is sprake van verdringing tussen groepen. Dit laatste, bijvoorbeeld, doordat het aantrekkelijk is voor verhuurders om grote groepen arbeidsmigranten tegen hoge huren in goedkope panden onder te brengen. Slechts een zeer beperkt deel van de gehuisveste arbeidsmigranten in Den Haag is conform de minimumvereisten van het SNF-keurmerk gehuisvest. Dit keurmerk is in veel gemeenten en bij de vakbonden een belangrijke garantie voor minimale kwaliteit.

- 6) Welke inspanningen heeft de gemeente de afgelopen jaren ondernomen om specifiek voor arbeidsmigranten woonruimte toe te voegen? Hoe verhoudt deze inspanning zich met eerder aangegane verplichtingen?
- 7) Onderhoudt het college systematisch contact met belangenorganisaties van arbeidsmigranten, met de inspectie SZW, met vakbonden over de positie van arbeidsmigranten?
- 8) Hoe oordeelt u over de mate van toepassing van het SNF-keurmerk? Bent u voornemens dit breder toe te passen? Heeft u contact met gemeenten waar dit meer wordt toegepast? Wat kunt u hiervan meenemen voor de Haagse situatie?
- 9) Kunt u schetsen hoeveel woningen specifiek voor arbeidsmigranten zijn toegevoegd aan de woningvoorraad de afgelopen jaren?
- 10) Wat is de reden dat de 'hotellocatie' in Laakhavens op de tocht staat? Herkent u het beeld van de daar actieve uitzendorganisatie dat zonder heldere opgaaf van redenen lijkt te worden aangestuurd op sluiting? Bent u bereid sluiting te heroverwegen dan wel een minstens zo groot en goed alternatief te bieden?
- 11) Hoe kijkt u in het algemeen aan tegen groepswonen van arbeidsmigranten als middel om voor de groep die net in Nederland is fatsoenlijke huisvesting te bieden?
- 12) Kunt u inzage geven in de regionale afspraken die er op dit moment zijn over de huisvesting van arbeidsmigranten?
- 13) Is er sprake van financiële compensatie van Den Haag voor de opvang van migranten, bijvoorbeeld door de gemeenten / werkgevers waar deze migranten werken? In hoeverre voert de gemeente een lobby naar gemeenten als Westland om arbeidsmigranten die daar werken ook daar te huisvesten?

Tijdens de werkbijeenkomst op 26 september 2019 kwam naar voren dat veel migranten - wanneer zij net in Nederland zijn - zich geregeld verbinden aan een huurcontract waarmee zij 'een' bed huren; locatie, pand-onafhankelijk. Dit in tegenstelling tot een huurcontract waarmee mensen een specifieke kamer of een specifiek pand huren.

- 14) Kunt u de raad inzicht geven in de constructies die u hierbij zoal tegenkomt?
- 15) Welke eisen worden er aan verhuurders en huisbazen gesteld om malafide praktijken te voorkomen? Wordt hiervoor bijvoorbeeld een Bibob-toets gebruikt? Zo nee, waarom niet?
- 16) Herkent u de veelgemaakte verwijzing naar contracten waarbij hoge huren worden gevraagd ongeacht de kwaliteit van het gehuurde?
- 17) Herkent u de afhankelijkheid die ontstaat tussen de migrant en de werkgever wanneer de migrant met een arbeidscontract ook een dergelijk huurcontract tekent?
- 18) Herkent het college het beeld van grootschalig misbruik van de kwetsbare positie door bij kleine overtredingen grote boetes in rekening te brengen (inhoudingen op het salaris), of geen uren meer te bieden als mensen in het verweer komen tegen hun omstandigheden?

Een aantal sprekers gaf aan steeds vaker te constateren dat migranten in bedrijfsruimten / te verbouwen panden verblijven.

- 19) Herkent het college dit beeld? Bent u bereid dit te onderzoeken?
- 20) Hoe zijn de omstandigheden en lukt het - aangezien dit (nog) geen geregistreerde woningen zijn - om hier effectief op te handhaven?

De druk op Haagse wijken wordt- gezien de forse toename van het aantal arbeidsmigranten, gecombineerd met de ongekende woningnood, steeds groter.

- 21) Kunt u aangeven in welke wijken de druk het meest wordt gevoeld?
- 22) Correleert het gebrek aan gemeenschappelijke ruimte / verblijfsruimte met de ervaren overlast op straat?
- 23) Overlegt u frequent met vertegenwoordigers van arbeidsmigranten om hun woonpositie te bespreken, alsmede de effecten daarvan op de leefbaarheid?

Het geschetste beeld over uitzendbureaus was niet positief tijdens de werkbijeenkomst. Het grootste deel van de bureaus wenst niet te praten met pers of politiek. Dat roept de vraag op welke relatie de gemeente met deze bureaus heeft al dan niet in samenwerking met het rijk.

- 24) Is er frequent overleg tussen gemeente / regiogemeenten en grote spelers op de uitzendmarkt van arbeidsmigranten over arbeidsomstandigheden? Zo nee, waarom niet?
- 25) Schakelt de gemeente bij geconstateerde misstanden ook met werkgevers / uitzendbureaus; al dan niet via de inspectie SZW?
- 26) Stuurt de gemeente Den Haag samen met de omliggende gemeenten op kwaliteitsafspraken met uitzendbureaus? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe?

Er zijn verschillende voorbeelden in Nederland van groepslocaties aan de orde gekomen tijdens de werkbijeenkomst die zowel voor de migranten als de directe omgeving erg naar tevredenheid zijn.

- 27) Hoe kijkt u naar de Haagse ervaringen met groepslocaties in Den Haag? Wat zijn leerpunten, wat zijn succesfactoren?
- 28) Hoe kijkt u aan tegen de kwaliteit van een locatie, zoals bijvoorbeeld in Waalwijk?
- 29) Ziet u mogelijkheden om dit in Den Haag te realiseren?
- 30) Hoe groot is het tekort aan bedden voor arbeidsmigranten?

De organisaties die de belangen behartigen van arbeidsmigranten in Den Haag gaven aan dat meertalige communicatie - zeker voor mensen die hier net zijn - cruciaal is om kennis te hebben over rechten en plichten; en de weg naar voorzieningen.

- 31) Op welke wijze is de communicatie gericht op nieuwe arbeidsmigranten (ingeschreven of niet) georganiseerd?

32) Is het juist dat meertalige communicatie hierbij volledig is uitgebannen? Zo ja, op welke wijze moeten deze mensen dan aan informatie komen?

33) Bent u bereid hierin te investeren en ook een programma te ontwikkelen om mensen te bereiken die niet zijn ingeschreven?

Tijdens de werkbijeenkomst bleek onder andere uit de bijdrage van de FNV dat werkgevers samen met de uitzendbranche soms actief de Nederlandse arbeidswetgeving ontduiken of in hun voordeel uitleggen.

34) Krijgt de gemeente deze signalen ook?

35) Dit leidt onder andere tot een groot percentage arbeidsmigranten dat een zeer korte periode in Nederland actief is. Herkent u dit beeld? Kan de gemeente hier eisen aan stellen?

36) Een andere 'creatieve oplossing' die sommige uitzendbureaus hanteren is het opschorten van de zorgverzekering op momenten dat men niet werkt. Krijgt de gemeente signalen van zorgverleners dat dit grootschalig gebeurt?

37) Ziet u mogelijkheden om uitzendorganisaties te weren of aan te pakken die zich niet aan de Nederlandse wetgeving houden?

Verschillende experts kwamen met voorbeelden uit andere gemeenten waar gepoogd wordt in samenwerking met de uitzendsector en werkgevers te komen tot duurzame oplossingen op het gebied van omgaan met, en huisvesting van, arbeidsmigranten.

38) Wordt er op landelijk niveau ervaringen over uitzendbureaus, huisvesting en huisvestigingsproblematiek uitgewisseld tussen gemeentes?

39) Neemt de gemeente Den Haag actief deel aan deze (landelijke) kennisontwikkeling en uitwisseling?

40) En als deze uitwisseling momenteel nog niet plaatsvindt, is de gemeente bereid om de leiding te nemen en een actieve kennisuitwisseling met andere Nederlandse gemeenten op dit vlak op te zetten?

41) Is er overleg met gemeente Lansingerland over bijvoorbeeld de bouw van het enorme distributiecentrum van Zalando in Bleiswijk en waar de werknemers die hier komen te werken gaan wonen?

De komst van zo veel arbeidsmigranten vergt ook veel van de ontvangende samenleving. Van problemen met de mate waarin de openbare ruimte is opgeruimd tot leerkrachten op basisscholen die alle zeilen moeten bijzetten om kinderen van arbeidsmigranten met vaak een grote taalachterstand toch goed onderwijs te geven.

42) Hoe specifiek en actief zijn uw beleidsinspanningen gericht op het voorkomen en beantwoorden van genoemde en andere samenlevingsvraagstukken, die meekomen met de vrij massale toestroom van arbeidsmigranten naar Den Haag?

Martijn Balster
PvdA

Peter Bos
HSP

Pieter Grinwis
CU/SGP

Lesley Arp
SP